

per Anna Fernández Alvarez.

MARIA ROSA ANDRES

Expressions com "Kamakura Bori" o "laques de Makie" poden semblar, a casa nostra, exòtiques i sense sentit. Però, en canvi, a més de ser belles per la seva sonoritat, ho són també per la seva significació: una milenària tradició, materialitzada en absolutes obres d'art. La laca japonesa pot ser l'exponent, per a nosaltres, d'una concepció de les coses fascinant i diferent. La predisposició per un treball com aquest qüestiona l'immediat vitalisme amb què un art com l'occidental ens ha acostumat: l'oli, l'escultura, la ceràmica, el cinema, etc... deixen especular amb un resultat immediat, que és factible canviar o modificar. La laca manté l'artesà en una espera pacient; treball a treball, la laca es va coneixent d'una manera passiva; capa a capa, remodela i sotmet la idea preconcebuda. Es potser aquest el tret conceptual més important, per la qual cosa s'hi dediquen molt poques persones, en part, innegablement, per la dificultat física d'aconseguir unes matèries primes molt estrictes. La fenomenologia de la laca constitueix una realitat pròpia, diferent i aliena al món que ens rodeja. Haurem d'esperar un nou redescobriment oriental, més científic, menys folklòric, per poder assimilar, aquí, les seves tècniques.

logia de la laca constitueix una realitat pròpia, diferent i aliena al món que ens rodeja. Haurem d'esperar un nou redescobriment oriental, més científic, menys folklòric, per poder assimilar, aquí, les seves tècniques.

Maria Rosa Andrés està dedicant-se a dissociar la tècnica de la laca del seu entorn tradicional, és a dir, partint de la seva sensibilitat, arriba a fer-nos assequible una laca que ens esdevé pròpia, atesa la nostra manera de fer i de sentir. Ha estudiat i ha vist elaborar les tècniques que més amunt citava, "Kamakura Bori" (aplicar la laca sobre fusta) o les "laques de Makie" (amb pols d'or i plata). Va estar durant uns mesos al Japó, gràcies a una beca de la Fundació General Mediterrània. A la Universitat de Belles Arts i Música (Tokyo Geijutsu Daigaku) a Tokio va observar les diferents etapes i tècniques que tot estudiant japonès de laca ha de saber: aquest itinerari ens deixa astorats, donada la seva amplitud, si el comparen amb les poques possibilitats que troba aquí qualsevol lacador. La Universitat japonesa consta de sis cursos; després es passa a fer d'aprenent en algun taller durant dotze anys, sense cobrar. En acabar els dotze anys, l'estudiant passa a ser considerat "gran lacador", la qual cosa suposa poder ser remunerat per la seva feina. Japó considera la laca com una artesanía nacional, es troba molt estratificada i sotmesa a les tradicions. Es podria dir que, a part de períodes ben específics, les diferències entre laques actuals i

laques de fa cinquanta anys són nul·les (El gran lacador és l'únic que assumeix la innovació en la seva obra). Això fou una de les coses que més sorprengueren Maria Rosa Andrés, el que l'estudiant japonès no té necessitat de sotmetre la tècnica apresada a la llibertat expressiva individual, els colors i els motius es repeteixen cíclicament, només existeix una noble ànsia de perfeccionisme.

Conegudes i estudiades aquestes tècniques, Maria Rosa Andrés, si bé utilitza una interposició de color per contacte i per superposició (com fan els japonesos), sotmet aquest coneixement a una voluntat creativa personal, pot fer servir motius clàssics, però estan estructurats per donar un efecte íntim, sense tractar d'evocar, sinó d'interpretar, la dificultat i també la qualitat de la laca. Les formes més utilitzades són atuell estilitzats de fons obscur, vitalitzats per taques de colors forts; plafons llisos amb temàtica paisatgística o amb natures mortes, principalment flors, matisades amb daurats càlids i nacrats ambigus. La meravellosa qualitat, tant pel seu tacte com per la seva brillantor, de la laca, és potenciada al màxim, sense abusar de contrastos fàcils, donant una gran importància als fons austers, com el negre i la gamma dels marrons. També es sotmet a la pacientíssima tècnica de closca d'ou, obtenint dinàmiques i meravelloses cromatitzacions.

Es fa problemàtic acumular prou material com per poder muntar una exposició, perquè els materials -estRICTES (que van des dels mateixos pinzells, alguns de cabell humà, fins els pigments vegetals, que només s'obtenen en el Japó, o la pols d'asta de cervol, l'or o el nacre, la fusta curada i seca, especialment per aplicar la laca)- són molt cars i difícils d'aconseguir. Malgrat tot, Rosa Maria Andrés exposà l'any 74 a la Sala Parés i a la Pinacoteca de Sabadell. Ateses aquestes dificultats, que mediatitzen substancialment la feina, surten aquestes línies, que són -o volen ser- una manera de suscitar l'interès per un tipus de treball realment apreciable. ■

Es una gentilesa de

Art 2000

Advocat Cirera, 10, 1º 12 - Tel. 726 11 26
SABADELL